

דא"ח רעוא דרעוין פרשת וישב תש"ע

וישראל אהב את יוסף מפל בָּנָיו כי בן זקנים הוא לו ועֲשֵׂה לוֹ

פְּתוּת פְּסִים: (בראשית ל"ז, ג')

אלומתי. וכל מה שיוסף הוצרך לגלות גדולתו הוא כדי לתקן את הבריאה. אבל אביו שמר את הדבר, אב בחי' חכמה, ופנימיות חכמה הוא פנימיות עתיק, ויעקב אבינו ברוב השגתו כן הבין את מדרגת יוסף הצדיק.

א. דרגת יהודה בבחי' אריך למסור נפשו בכל עת לעבודת ה'

ולכן למד יעקב עם יוסף ה' סדרי משנה זרעים קדשים וכו', אבל טהרות לא למד איתו כי סדר טהרות שייך לדרגת יהודה, שיהודה הוא בדרגת אריך, ואינו דומה דרגת אריך לדרגת עתיק. כי מדרגת אריך הוא בחי' הצדיקים שמוסרים נפשם לטהרם בכל עת להשי"ת וכל מה שמקבלים אור אלקי הוא רק כדי לקבל עוד כח למסור נפשו לבורא כל עולמים. וכל האור האלקי שבחי' יהודה מבקש ומחפש הוא רק שיזכה עוד למסור נפשו ביתר שאת. ונודע כי ז"ת דעתיק מלובש באריך, אשר אריך עניינו מסירות נפש, ובו מלובש ז"ת דעתיק, כי בלי תענוג באור אלקי שהוא בחי' עתיק אי אפשר למסור נפש, אלא שיהודה משתמש עם האור והתענוג האלקי כדי להוסיף כחות במסירות נפש. וזה שאמר התנא אם למדת

פרש"י בן זקנים – שנולד לו לעת זקנתו ואונקלוס תרגם בר הכים הוא ליה כל מה שלמד משם ועבר מסר לו. ד"א שהיה זיו איקונין שלו דומה לו.

פירש בבעל הטורים זקני"ם ר"ת זרעים קדשים נשים ישועות מזועד. היינו שלמד יעקב עם יוסף ה' סדרי משניות אלו. וכל רואה יתמה מדוע לא למד איתו גם סדר טהרות.

ובאונקלוס תרגם 'כי בן זקנים' – 'בר הכים הוא ליה', כי יוסף הצדיק הוא בסוד אור החכמה והביטול האמיתי. וזה עניין מה שסיפר הלומותיו, דאינו מחמת גיאות ח"ו אלא שזהו דרך הצדיק שמתגלה בדרך התלבשות, והשכמים לא הבינו דרך דיבורו, ולכן שאלו 'המלוך תמלוך עלינו המושול תמשול בנו'. אבל הצדיק האמת יודע שיש בו בחי' קמה אלומתי וגם ניצבה. קמ"ה הוא השם של המלכת המלכים (קמ"ה גימ' הממליך – זרע קדש וישב), ק"ם ה', שהשכינה הקדושה מתרוממת וקמה מנפילתה. והצדיק שדבוק בזאת המדרגה, אכן כל הבריאה צריכה לו, ואפי' יהודה ויעקב כולם צריכים להגיע לזה האור בבחי' המלכות הגנוזה ברדל"א, בחי' קמ"ה

שענין השחיטה הוא המתקת הקטנות. וכיון שיהודה עוסק במסירות נפש אינו עוסק בהמתקת הקטנות כי אדרבה הוא שמח עם הקטנות למסור נפשו ביתר שאת. וכן הוציא דבתם רעה על שמזולזלין בבני השפחות שאינן מחשיבינן את המדרגות הנמוכות, כיון שעיקר עבודתם במסירות נפש. וכן חשודין על העריות הוא בחי' שאינו דבוק בשכינה הק', שרצון ה' שיתגלה יהודו בכל העולמות. ומי שאינו בדרגה זאת הוא בחי' עריות. וזה שטען יוסף שהגם שעובדים את ה' במסירות נפש בחי' טהרה כנ"ל, אבל זהו רק בדרגת האור דאריך, משא"כ יוסף השיג האור דעתיק, שהגם שרצון ה' במסירות נפש תמידי כעבודת יהודה, אבל צריך להיות עיקר הכונה שיתגלה תענוג אלקי בכל העולמות, כי נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים שיתגלו הצחצחות והשעשועים עליונים, וכל הדרגות שבכל העולמות יזכו לראות אלקותו ית', כי בחי' יוסף הוא יוסף ה' לי בן אחר שרוצה תמיד לגלות בעוד ועוד מדרגה את התגלות אלקותו ית"ש, שהוא בחי' קמ"ה אלומתי, קם ה' – להרים השכינה הק', לגלות היחוד העליון באופן שכל אחד מישראל יזכה לבחי' אז תתענג על ה'.

והגם שמצד בחי' זרעים מועד נשים נזיקין קדשים מתגלית בחי' יוסף, ר"ת זקני"ם כנ"ל. אבל טהרות הוא אצל יהודה, כי אצלו מאיר אור הבינה מצד השמאל בחי' טהרה.

ג. מתתיהו כה"ג כלול מיהודה ויוסף, ממסירות נפש יחד עם נועם היחוד

והנה לצורך הגאולה השלימה צריך שיתאחדו יהודה ויוסף. ואי

תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך, ופי' הרה"ק מקאמארנא שלא תתגאה עם לימוד התורה, כי לכך נוצרת, בחי' כ"ך עלתה במחשבה הנאמר במסירות נפש של ר' עקיבא וחביריו, כי לכ"ך נוצרת, שנוצרת כדי למסור הנפש להשי"ת, בחי' כך עלתה במחשבה. ולכן מה לך להתגאות עם לימוד התורה הרבה בלי מסירות נפש. וזהו בחי' הצדיקים שהם במדרגת אריך שכל חייהם במסירות נפש, וכל רגע מהחיים לוקחים תוספת אור אלקי כדי שיוכלו יותר ויותר למסור נפשם להשי"ת. וזוהי דרגת יהודה בחי' אריך. כ"ך עלתה במחשבה. שאינו מסיח דעת מהכתר של השי"ת.

ויהודה אינו מתיירא ממוחין דקטנות כלל, כי אדרבה שמח כשבאה עת הקטנות, כי עתה יוכל לעבוד את השי"ת במסירות נפש. ודרגת יהודה אינה מבינה כ"כ הנשמות החלושות, מרוב מסירות נפשו להשי"ת בכל עת ורגע. אבל יוסף הצדיק אומר קמ"ה אלומתי, ק"ם ה', להעלות השכינה שיתגלה יחוד האלקי בעולם שרצונו להטיב לנבראו בפועל, ונתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים.

ב. הצדיקים שהם בבחי' מסירות נפש אינן יורדים כ"כ להאיר לנשמות הנמוכות

ולכן אמר יוסף דבתם רעה בג' ענינים. כמ"ש ברש"י 'שהיה מגיד לאביו שהיו אוכלין אבר מן החי ומזולזלין בבני השפחות לקרותן עבדים וחשודים על העריות'. שזהו ענין אבר מן החי, היינו שאינן עוסקים בהמתקת מוחין דקטנות. כמ"ש האריז"ל

למקום הגרון בחי' מיצר הגרון, וירד להיות עבד לשר המשקים ושר הטבחים שהם במקום הגרון, כי גרון בגי' ג"פ שם אלקים, ג' מוחין דקטנות, ולכן עומד פרעה במקום הערף אחורי הגרון לעכב ולמנוע השפע.

ד. סוד הגרון הוא התחברות יהודה ויוסף, מסירות נפש ודביקות בצחצחות העליונות

והוא ענין התאחדות יוסף ויהודה שבאמת הם נשמה אחת ממש, ולזה צריך השגת מהרה לחבר בחינות הג"ר והז"ת דעתיק בגרון. והוא ע"י שלא יבזה האדם את נקודת עבודת יהודה, כי אדרבה הוא משלים לעבודתו של יוסף. כי בודאי צריך הצדיק למסור נפשו בכל רגע להשי"ת כבחי' יהודה. שהוא הארת ז"ת דעתיק באריך, וצריך שיאיר בו הארה אלקית דג"ר דרדל"א שהוא התגלות אלקות בתחתונים, שהוא עבודת מתתיהו כהן גדול שהיה לו מסירות נפש וגילה אור אלקי למטה מעשרה טפחים, ולא נחשד על אבר מן החי כי המתיק הקטנות להאיר בתוך החשכה, ולא זלזל בשפחות ותיקן העריות לייחד יהוד נ"ר. ולכן אפי' שהיה גלגול של יהודה ומסר נפשו בכל רגע להשי"ת, מ"מ עסק גם לייחד ולגלות אור האלקי במקומות התחתונים. וזהו שיוסף הצדיק יורד למקום הגרון, למצרים, ללמוד דרך המהרה למסור נפשו להשי"ת במקום הקטנות. הדין הוא דכתיב 'יוסף הורד מצרימה'.

וכשמכר יהודה את יוסף הצדיק איבד האור האלקי, שהרי יוסף הוא שורש הארת אור האלקי, ולכן כתיב וירד

שאלישע הנביא תלמידו של אליהו הנביא הוא בסוד שורש יוסף. כי אליהו בגי' ב"ן, והקדמת משיח הוא ע"י אליהו. ואלישע הוא אור המלכות המקבלת ש"ע נהורין, ואלישע הנביא נתגלגל במתתיהו בן יוחנן כהן גדול (עיין בשער הגלגלים הק' ל"ו), והוא שורשו של ר' עקיבא בן יוסף שורש מהרה"ו. ויונתן בנו של מתתיהו היה גלגול של יהונתן בן שאול כמו"ש מהרמ"ע מפאנו (ספר גלגלי נשמות אות מ'), ומתתיהו כה"ג האיר בו נשמת יהודה, ויהונתן בן שאול הוא אור יוסף, יה"ו – נת"ן בחי' יסוד. הרי שענין מתתיהו כה"ג ויונתן בנו הם שורש יוסף ודוד. וגם מתתיהו בעצמו שהיה גלגול של יהודה, מ"מ מחמת היותו כהן בחי' אור החכמה והשמון, בזה מתקן פגם ההוד. כי דוד בנצח ויוסף בהוד כמו"ש הגר"א (עיין בית עולמים קמ"א ע"א).

ויוסף הורד מצרימה. כי הגם שיוסף עבודתו גדולה מאד, היינו ביטול להשי"ת ודביקות באור אלקי וצחצחות העליונות. אבל בתחילת הבריאה הוא מונח בין קין להבל. והשי"ת שעה למנחת הבל ואל קין לא שעה. ואמר לו קין למה נפל פניך. כי לכאן כשראה קין שלא שעה השי"ת לקרבנו, בודאי נפל פניו, אלא שזהו סוד יהוד עתיק ואריך שמתייחדים בהתחברות נוראה. ומקום התחברותם בסוד הגרון. וזה שעתיק הוא שורש זרעים מועד נשים נזיקין קדשים שהוא פנימיות חכמה פנימיות עתיק. משא"כ יהודה הוא סוד אריך שבו מלובשים ז"ת דעתיק, ומקום הגרון הוא הממוצע שמקשר בן ז"ת דעתיק לג"ר דעתיק.

וז"הו ויוסף הורד מצרימה. כי יוסף הוא מוחין ואור דעתיק, הורד מצרימה שיוורד

שיזכה גם יהודה לגלות יהוד אור האלקי בכל העולמות, לגלות הרחמים פשוטים ואור האלקי לכל נשמות ישראל אפי' הרחוקים והנדהים לגמרי מאור האמת. ואפי' כשהיה יהודה רחוק מיוסף לא עזבו השי"ת והתחיל להתקרב ע"י מסירות נפשו לאורו של עולם, לכהי' יוסף הצדיק.

ה. הבעטלער שהיה צוארו עקום ויודע להשליך קולות הוא זה שמייחד בחי' יהודה ויוסף בסוד הגרון והצואר

וזה שגילה רביה"ק בספורי מעשיות במעשה האחרון שיש צדיק שהוא בחי' גרון (א), כי דרגת הגרון הוא החיבור בין הג"ר דעתיק לז"ת דעתיק שמלוכש באריך. כי יוסף הורד מצרימה לתקן המוחין דקטנות כדי להשיג משניות טהרות

יהודה מאחיו. וכשאיבד את האור האלקי הגם שהמשיך לעבוד את השי"ת במסירות נפש, מ"מ הבנים והנשמות החלושות לא יכלו לקבל שפע הקדושה, וזה מש"כ במעשה דער ואונן, כי הבנים המקבלים ממנו לא יכלו לקבל השפע קדושה.

כי כשחסר אור האלקי השכינה הק' מתלבשת ומסתתרת בכמה אופנים, ויהודה הקדוש הצדיק האמת משיח בן דוד, מוסר נפשו בכל עת להשי"ת, גם כשהשכינה הק' נסתרת מאיתו כבחי' תמ"ר בגי' ב"פ ש"ך דינים, בחי' הסתרה שכתוך הסתרה, כי לכך נוצר האדם, בחי' 'כך עלתה במחשבה' שזוהי עבודת האדם למסור נפשו להשי"ת בשמחה.

אבל עם כל זאת אי' שגם בעת שמכרו את יוסף עסק הקב"ה באורו של עולם,

(א) כשגמרו השמחה של אותו היום ולנו אחרי- כן, בבקר חזרו הזוג כנ"ל והיו מתגעגעים וכו' אחרי הבעטליר שהיה צוארו עקום בתוך כך והנה הוא בא, ואמר הנני וכו' בתחלה ברכתי אתכם שתהיו כמוני, עתה אני נותן לכם במתנה לדרשה שתהיו כמוני ואתם סוברים שיש לי צואר עקום? אין צוארי עקום כלל אדרבא, יש לי צואר שזה מאד, צואר יפה מאד רק שיש הבלי עולם ואני איני רוצה להוציא שום הבל ורוח (שקורין דוך) [נשיפת אויר החוצה] בהבלי עולם (ומחמת זה נדמה שצוארו עקום, כי הוא מעקום צוארו מהבלי עולם ואינו רוצה להוציא שום הבל ורוח בהבלי עולם) אבל באמת יש לי צואר יפה מאד, צואר נפלא מאד כי יש לי קול נפלא מאד וכל מיני הקולות שבעולם, שהם קול בלא דבור, כלם אני יכול להוציאם בקולי כי יש לי צואר וקול נפלא מאד ויש לי הסכמה על זה מאותה המדינה כי יש מדינה שהם בקיאים מאד בחכמת הנגינה (שקורין מאזיקא) וכלם עוסקים שם בחכמה זו, ואפלו בנים קטנים ואין שם קטן שלא יכול לנגן על איזה כלי שיר והקטן שבאותו המדינה-הוא חכם גדול במדינה אחרת באותו החכמה של נגינה והחכמים והמלך שבאותו המדינה והקאפעלייש [מקהלות זמר] הם חכמים מפלגים מאד מאד באותו החכמה פעם אחת ישבו החכמים של אותו המדינה והיה כל אחד מתפאר בנגינה שלו: זה היה מתפאר שהוא יודע לנגן על כלי שיר פלוני, וזה התפאר שידוע לנגן על כלי שיר פלוני, וזה התפאר בכלי שיר פלוני וזה היה מתפאר שידוע לנגן על כמה כלי שיר וזה התפאר שידוע לנגן על כל כלי שיר, וזה התפאר שיכול לעשות בקולו כמו כלי שיר פלוני, וזה התפאר שיכול לעשות בקולו כמו כלי שיר, וזה התפאר שיכול לעשות בקולו כמו כלי שיר פלוני, וזה התפאר שיכול לעשות בקולו כמו כלי שיר וזה התפאר שיכול לעשות בקולו כמו תף ממש, (שקורין פויק) כאלו מכין בתוף וזה התפאר שיכול לעשות בקולו כאלו מורין בקני שרפה (שקורין אורמאטיס) [תותחים] ואני הייתי גם- כן שם עניתי אני ואמרתי להם: קולי-טוב יותר מקולות שלכם! והא ראייה כי אם אתם חכמים

במסירות נפש. וכן יהודה שהיה בתחילה משיג הו"ק רצה השי"ת שישג אורו של עולם היינו הארת הג'ר דעתיק וגילוי יהודו ית'. זוהי עיקר נקודת הצדיק האמת חיבור יהודה ויוסף בבחי' מתתיהו כהן גדול, ודויד מלא יו"ד, שהוא אורו של משיח. כמו שסיפר רבינו ז"ל שם שיש צדיק שיש לו כה גדול בצוארו, שהוא יהוד תרין משיחין בבחי' גרון ששם

כל-כך בקול נגינה, אם-כן הושיעו את אותן שתי מדינות ואלו השתי מדינות הם רחוקים זה מזה אלף פרסאות ובאלו שתי המדינות, כשמגיע הלילה אין יכולין לישן כי כשנעשה לילה אזי מתחילים הכל להיות מייללים בקול יללה, אנשים ונשים וטף אם היה מנח שם אבן-היה נמוח כי בלילה הם שומעים קול יללה מאד, ומחמת זה כלם מייללים אנשים ונשים וכו' (וכן מתנהג בשתי המדינות) כי במדינה זו שומעים הקול יללה, ומייללים הכל כנ"ל וכן במדינה אחרת גם-כן כן ושתי המדינות הם רחוקים זה מזה אלף פרסאות ועל כן אם אתם חכמים כל-כך בנגינה, אראה אם תוכלו להושיע את אותן שתי המדינות, או שתוכלו לכוון לעשות את קולם (הינו שהם יכוננו להוציא קול מכוון כמו קול היללה הנשמע שם) ואמרו לו: (הינו החכמים הנ"ל אמרו לזה שצוארו עקום) התוליד אותנו לשם? ואמר: הן, אני מוליך אתכם לשם ונתעוררו כלם לילך לשם והלכו ובאו לשם (הינו לאחת משתי המדינות הנ"ל) כשבאו לשם, כשהגיע הלילה, היה כנ"ל שהיו כלם מייללים מאד כנ"ל וגם החכמים הנ"ל גם-כן היו מייללים (וממילא ראו בודאי שאינם יכולים להושיע את אותן המדינות) ואמר להם: (הינו זה שצוארו עקום אמר אל החכמים הנ"ל) על כל פנים, תאמרו לי מהיכן בא זאת שנשמע קול יללה הנ"ל כנ"ל? אמרו לו: ואתה יודע? השיב: אני יודע בודאי כי יש שני צפירים, אחד זכר ואחת נקבה, והם רק זוג אחד בעולם ונאבדה הנקבה והוא הולך ומחפש אותה, והיא מחפשת אותו והיו מחפשים הרבה זה את זה עד שנתעו, וראו שאינם יכולים למצא אחד את חברו ונשארו עומדים, ועשו להם קנים זה הציפור עשה לו קן סמוך למדינה אחת משתי המדינות הנ"ל ולא סמוך ממש, רק שבערך קול הציפור הוא סמוך, כי יכולים לשמע הקול של הציפור באותו המדינה ממקום שעמד שם ועשה לו קן וכן היא עשתה לה גם-כן קן סמוך למדינה השניה (הינו גם-כן כנ"ל שהוא סמוך מחמת שיכולים לשמע שם הקול כנ"ל) וכשמגיע הלילה, אזי אלו הזוג צפירים מתחילים כל אחד ואחד לילל בקול יללה גדולה מאד, כי כל אחד מיילל על זוגו כנ"ל וזהו הקול יללה שנשמע באלו שתי המדינות (אשר מחמת אותו הקול יללה כלם מייללים מאד ואינם יכולים לישן) אך לא רצו להאמין זאת ואמרו לו: התוליד אותנו לשם? ואמר הן (אני יכול להוליך אתכם לשם) אך אין אתם יכולים לבוא לשם כי כשתתקרבו לשם-לא תוכלו לסבל את קול היללה מאחר שגם כאן אין אתם יכולים לסבל, ואתם מוכרחים גם-כן לילל כנ"ל, כשתגיעו לשם לא תוכלו לסבל כלל וביום (אי אפשר לבוא לשם כי ביום) אי אפשר לסבל השמחה שיש שם כי ביום מתקבצים שם צפירים אצל כל אחד ואחד מהזוג הנ"ל, והם מנחמים ומשמחים את כל אחד ואחד מהזוג הנ"ל בשמחות גדולות מאד מאד, ואומרים להם דברי תנחומין, שעדין אפשר שתמצאו זה את זה עד שביום אי אפשר לסבל את גדל השמחה שיש שם וקול הצפירים שמשמחים אותם אינו נשמע למרחוק, רק כשמגיעים לשם אבל קול הזוג הנ"ל שמיללים בלילה-הוא נשמע למרחוק ואי אפשר לבוא לשם מחמת זה כנ"ל אמרו לו: (הינו החכמים הנ"ל אמרו לזה שצוארו עקום) ואתה יכול לתקן זאת? השיב: אני יכול לתקן, כי אני יכול לעשות ולכוון כל הקולות שבעולם (הינו שכל מיני קולות שבעולם הוא יכול להוציאם בקולו, ולכוון ממש כמו איזה קול שיהיה) גם אני יכול להשליך קולות הינו, כי אני יכול להשליך קול שבכאן, במקום שאני מוציא הקול, לא יהיה נשמע הקול כלל רק ברחוק יהיה נשמע שם הקול ועל כן אני יכול להשליך את הקול של הציפורה, שיגיע סמוך למקום הציפור וכן להשליך קול הציפור, שיגיע סמוך למקום הציפורה ולהמשיכם יחד על-ידי-זה (ועל-ידי-זה יתקן כל הנ"ל).

הזמן רק לקבל הניגון של מסירות נפש, בחי' מתתיהו כהן גדול שלוחם מלחמת ה' ומסכים לקבל על עצמו אורות אלקיים שמאירים בימי החנוכה ולמסור נפשו עי"ז ללחום מלחמת ה'. וזהו חנו כ"ה, שבאור החנוכה יש לנו כח להכניע ולנצח כל המלחמות בכח האור האלקי שמאיר בחנוכה. והוא כדעת הרמב"ם שביום הראשון של חנוכה עדיין היתה מלחמת החשמונאים, דלא כדעת הראשונים שכבר חנו בזה היום. וזהו הניגון הראשון של המלחמה. ומצד שני ישנו הניגון השני של הנחמה.

כי מה שרביה"ק מספר שישנן שתי ציפורים זכר ונקבה, הוא סוד יהוד קוב"ה ושכינתיה. כי כשנמשך מוחין לז"א הוא במפתחא דכליל שית, שז"א אינו רוצה את אור היהוד לעצמו אלא מקבל הכחות למסור הנפש לחלק האור לשכינה הק'. וזהו עבודת יהודה בחי' נצח וז"א [בהבחנה דימות החול].

משא"כ האור של מידת המלכות שהיא בחי' הוד, היא מבקשת אחר השעשועים העליונים, וזו בחי' 'שעשה ניסים לאבותנו', שהשי"ת מאיר אור היהוד לשכינה הק' והארת ש"ע נהורין, אפי' כשיורדת לבי"ע, ועי"ז מקבלים גם הנפשות החלושות את הארת אור פני מלך חיים.

וכמו שרביה"ק מספר שביום יש שם שמחה נוראה, אלא שאין מי שישמע כל זאת, כי בחי' יוסף ואור היהוד הוא בלחש וחשאי, רק הצדיקים זוכים להרגיש אור היהוד והשמחה. משא"כ את הניגון של יללת הסתרה זה כל אחד שומע.

ועבודת הצדיק האמת לחבר שני הניגונים כאחד. מצד אחד מסירות נפש,

הוא הקול הנורא והנפלא בבחי' שירה חדשה שבחו גאולים לשמך הגדול יחד כולם הודו והמליכו ואמרו, שפי' האריז"ל שהמוחין הגדלות דו"ק דאימא הנמשכין בק"ש מתפשטים בשירה חדשה למקום הקטנות, ושם נתגלה סוד הניגון, שירה חדשה. כי סוד הניגון הוא הקשר של הג"ר דבחי' יוסף ורדל"א והו"ק שהוא בחי' דויד. וצריך שידע שני הניגונים. מצד אחד הניגון של יוסף, ניגון הג"ר, להתדבק בתענוג אלקי, בצחצחות העליונות של התגלות האלקות, וגם להיות בקי בהניגון של מסירות נפש להשי"ת בכל רגע, בחי' כי לכ"ך נוצרת. שהוא הניגון של יהודה. וכל הארה וחיות שהשי"ת נותן לך תכנס למסירות נפש יותר ויותר. וזהו כי לכך נוצרת, שהוא כח הצדיקים שלא מסיחים דעת מהמסירות נפש לבורא ית'.

ישני אלו הניגונים מתייחדים כאחד, שמצד אחד הצדיק מקבל על עצמו בכל רגע מסירות נפש, בבחי' טהרות, בחי' יהודה, ומתחבר כאחד עם זרעים מועד נשים נזיקין קדשים, ומאיר ניגון אחד לשני.

ו. דרך האדם לשמוע את ניגון היללה על הריחוק וההסתרה האלקית, אבל הצדיקים שומעים גם את ניגון השמחה של אור היהוד.

וכמו ש רביה"ק ששני אלו הניגונים יש באחד מהם קול יללה, שהוא בחי' נגינה של מסירות נפש דיהודה, שמרגיש כביכול הריחוק העצום שיש בין קוב"ה ושכינתיה, ומרגיש הצער של הסתרה האלקית, וזה מה שרוב בני האדם מרגישים הניגון דבחי' מוחין דקטנות. ואין עצה בזה

כמ"ש ברמ"ק שאפי' בעת השבירה שכתוב שם וימלוך וימת וימלוך וימת, כל ענין המיתה הוא רק מצד הכלים בבי"ע, משא"כ האורות נשארו באצילות, ומצד אצילות אין שייך מיתה ושבירה כלל. ויוסף הצדיק אפי' כשיורד למצרים, הוא נשאר צדיק, כי הצדיק זכה לדרגתו ויודע שהכל אלקותו ית"ש, וגם בתוך התעלמות אור הבורא הבין שזהו בעצמו הבורא ית'. כי כל ההסתרה רק מצד עולמות הבי"ע, ומצד בי"ע יש סוד י' טיפין דיוסף, כי מצד בי"ע אי אפשר להשלים העבודה בשלימות רק ע"י שמתקשר עם יהודה. היינו אור אריך שמלביש ז"ת דעתיק, שהוא נקודת אור של יוסף והראיה העליונה שהוא הג"ר שמסתכל בכל עת אל המאציל, אשר הוא אור העתיק, והוא מלביש עצמו באריך. שהוא הניגון של מסירות נפש כי לכך נוצרת.

וזהו מדרגת מתתיהו כהן גדול שהיה מצד אחד נשמת יהודה, ומצד שני כלול מיהונתן שהוא סוד יוסף. ובכח זה היהוד זכה לנצח המלחמה.

וזהו ענין סימני יהודה חותם ופתיל ומטה, אשר כל זה הוא בסוד התכללות יוסף ויהודה. כי החותם הוא חותם אות ברית קודש, ופתיל תכלת הוא אור של יוסף עמרת היסוד, והמטה הוא הקו האמצעי שהוא בחי' היסוד. כשבא יהודה לג' הבחינות של יוסף, אזי מתעורר אורו של עולם, אורו של פרץ מלך המשיח. ובזה מתקן בחי' עד כי יבא שילה דא משה.

ונודע שהרמ"ק עסק בהאור של עולם התוהו, עולם האח, בחי' יהודה. כמ"ש על עצמו שהוא בחי' ר' שמעון, עיר

ובחי' וירד יהודה מאחיו שנעלמים ממנו כל האורות, וישנה בחי' ויג"ד, אורות דאות ג' ד' בחי' יהוד קטן דספיהין, ובחי' תמ"ר וש"ך דינים. ואינו חש לכל ההסתרות מרוב השקו למסירות נפש. כי לכ"ך נוצרת. וכל זה מחובר יחד עם הניגון של הארת היחוד, וזהו קול האמיתי של הצדיק האמת שמקשר שני הניגונים כאחד.

וזה הטעם שמוחין דכתר הוא בסוד אהי"ה באחוריים, בסוד דם החיות, [כזה: יוד הא ו'א אה אהי אהיזו הא] כמ"ש האריז"ל בכונות ולמלשינים אל תהי תקוה שהמוחין דכתר הם בסוד אחוריים. וכל זה נמשך ע"י מוחין דיהוד, היינו מוחין דאבא שהוא סוד ג"ם, וזה ממשך המוחין דשם מ"ד שהוא אהי"ה באחוריים, אור הכתר, וזה גופא ענין שני הניגונים שמתאחדים לניגון אחד. שזה עיקר עבודתינו בעולם הזה לייחד שני הניגונים, בחינות מסירות נפש יחד עם מתיקות הדביקות.

וזה שרביה"ק מספר שהצדיק יכול להשליך קולות. אפי' שבפועל נראה שהם שני ניגונים רחוקים זה מזה, אבל הצדיק מייחד שתי הבחינות. שאפי' יוסף שהוא בחי' ג"ר, הורד מצרימה וקיבל על עצמו עבודת מסירות נפש, וכן יהודה עלה לסוד אורו של עולם ליחוד הבורא ית'. ובזה נתאחדים שני הניגונים לניגון אחד כנ"ל.

ז. יוסף מצד עצמו לא היה בו שום שבירה גם בבית הסוהר, כי האור נשאר באצילות גם בעת השבירה וזהו ענין שירד יוסף הצדיק למקום של שבירת הכלים, במצרים, בקטנות.

החול הוא בבחי' יוסף, וכשו"א מקשרה בסוד היהוד של יהודה ויוסף, ממילא נתאחדים לסוד מתתיהו כהן גדול ואלישע, ואז מקבלת המלכות משורש הרדל"א ויכולה להאיר אורו של עולם למטה בבי"ע.

וכל זה ככה חיבור שני הניגונים של נר חנוכה, ועל זאת עלינו להרבות בשירות ותשבחות להשי"ת, כי ימי חנוכה הם ימי הודאה, ולכן עוסקים להודות ולהלל בניגון כזה שמייחד יהודה ויוסף, שגם באופן של 'ועלה האיש ההוא' (שמואל א' ג', ועיין פע"ח שער חנוכה ד'), יכולה המלכות לקבל ביתר שאת וביתר עז את פני הרחמים. ואז מאיר סוד 'להדליק נר חנוכה', דאפי' שבחי' הנה"י לא יכולין לקבל כי כל אורו נמשך רק מסוד ע"ב קס"א, וכיון שאין היחוד בתמידות מחמת בחי' ועלה האיש ההוא, לכא"ו נפסק האור. אבל מ"מ בכח נר חנוכה נמשך האור בתמידות, ואז נעשה בחי' מלכות עטרת בעלה, והכל נשמה אחת, בסוד דוד מלך ישראל חי וקים, מלכות דוד בפנמיות ירושלים, שהוא אורו של יוסף שמאיר בדויד, והם נשמה אחת ממש. ועי"ז נתגלה אורו של עולם, בכח מתתיהו כהן גדול.

ירחם ה' שנזכה ע"י מה שאנו מזמרים הודאה ושבח באמירת הלל ובניגוני נרות חנוכה, נזכה לקבל כחות למסור נפשינו להשי"ת בלימוד התורה ל"ו מסכתות הש"ס, כי יש ניגון של מסירות נפש, ומצד שני עיקר המסירות נפש הוא לגלות אלקותו ויחודו ית"ש בכל העולמות. שזהו חיבור יהודה ויוסף, ובזה נזכה לבחי' 'אתה תאיר נרי ה' אלקי יגיה חשכי', ויתגלה משיח צדקינו ברחמים אמן.

וקדיש מ'ן ש'מיא נ'חית, בחי' מלאך של אש. בחי' משיח בן דוד. אשר כל זה בחי' הו"ק. משא"כ האריז"ל האור של עולם התיקון, עולם הפנים (כמבואר ברמ"ע מפאנו). והוא בחי' הגר', בסוד משיח בן יוסף. וכלליותם הוא בתיקון הגרון, שמחבר שני הניגונים כאחד. ולכן כיבד האריז"ל לרמ"ק אף שהיה גבוה ממנו, כי זהו עוצם החיבור בין תריין משיחין. וזהו עד כי יבא של"ה – דא משה (זהר ח"א רנ"ג א'), שהוצרך האריז"ל להסתלק בשנת של"ה. ולא זכינו ונסתלק ג' שנים לפני כן (עמק המלך שער ה' נ"ה). בסוד נר חנוכה שאז יורד האור לבי"ע בתחילת הלילה, שהוא סוד שנת של"ב. שיוורד האור לג' עולמות התחתונים בבי"ע. ואז דייקא הוא סוד חיבור שתי הנשמות. שזה בעצמו חיבור האריז"ל ומהרח"ו שהוא נשרש בנשמת הרמ"ק. ומובא בעמק המלך שעיקר תיקון תלמידי האריז"ל היה בסוד השלום.

כי כשהמלכות יוצאת מאצילות לבי"ע בתחילת הלילה, ומקבלת המוחין, אזי נעשה יהוד ע"ב קס"א ונמשכין המוחין לז"א, ובטל היחוד דע"ב קס"א, ובא סוד מפתחא דכליל שית ועלו אלקנה וחנה למעלה עד פנימיות או"א עד פנימיות עתיק ומשפיעים משם להמלכות. כי אז אין הז"א יכול לקבל האור רק המלכות בעצמה. בסוד ש"ע נהורין דחנוכה, חנה כ"ו, הוי"ה וס"ג, שהמלכות כן יכולה לקבל זה האור העליון, כי היא גנוזה ברדל"א, ולכן אף שנפסק היחוד מצד ז"א, מ"מ יכולה לקבל משורש העליון. וזה סוד לאה שאינה יכולה להאיר לבי"ע בבחי' ולולו בכני השפחות שאינה מאירה לבי"ע. משא"כ כשנתחבר יהודה ויוסף, שהמלכות דימות

מוסר נפשו בכל עת לתוה"ק גם בעת הסתלקות המוחין, כי כ"ך עלתה במחשבה שימסור האדם נפשו בעבודת ה'. וזהו מוחין דבינה שנמשכין לז"א. ועל ידי זה מקבל כח למסור נפשו בכל עת. וזהו הניגון הראשון. וזהו סוד סדר מהרות בסוד הבינה שהיא בחינת טהרה. והבינה מקושרת להכתר, כי הכתר הוא מוחין דאהי"ה באחוריים, בחי' אנא זמין למהוי (לקי"מ ו'), שמוכן בכל רגע ורגע למסור נפשו להשי"ת. וזה מאיר גם בחיצוניות הכתר. שהוא סוד הדם חיות, שמקבל כח למסור נפשו כמו מתתיהו כהן גדול שמסר נפשו ללחום מלחמת ה'. ועיקר המלחמה למסור נפשו על התוה"ק ועל לז"א מסכתות הש"ס.

ואעפ"כ עיקר העבודה הוא המסירות נפש על בחי' המלכות לגלות אלקותו ית' בתחתונים, ולגלות יחוד אורו של עולם בכל מקום וזמן.

וזהו דעה, היינו בעת היחוד, יש להמשיך 'חכמה לנפשך', להאיר למלכות אור החכמה וי"ג מדות. דעה – חכמה לנפשך, כי היא כתר לראשך, שהיא דייקא יכולה לקבל אור הש"ע נהורין מפני הכתר. כי ע"י שמקבלים כח בימי החנוכה למסור נפשו לה', ויחד עם הניגון של הדביקות והתגלות יחודו ית"ש, ע"י חיבור שני הניגונים הללו, זוכה המלכות לקבל מהחכמה עליונה ומבחי' רדל"א.

וזהו דעה חכמה לנפשך, שהז"א ממשיך אור הידיעה, והוא המסירות נפש בכל רגע, וכשיוסף הורד מצרימה ונפל לקטנות, נעשה בחי' וירד יהודה מאחיו, אך כל זה כשאין הג"ר והו"ק מקושרים כראוי, אבל

ה. דעה חכמה לנפשך

וזה פירוש דעה חכמה לנפשך והיא כתר לראשך. כשהשכינה הק' יורדת לבי"ע יש לה כח לקבל י"ג תקוני דיקנא, בסוד י"ג מדות שהתורה נדרשת בהן שנמשכין מפנימיות חכמה פנימיות דרדל"א. כמו"ש בשער הכללים שהמלכות נשרשת ברדל"א לפני השבירה. וכמו כן כשירדת לבי"ע יש לה כח לקבל אור דרדל"א.

ויוסף הורד מצרימה. מרמו בשורש על ענין הגרון, ומצד כלליות העולמות מרמו על ירידת המלכות לבי"ע, כשיוסף יורד למצרים הוא אחוז בירידת השכינה לבי"ע ובוזה להאיר לנשמות הנפולות. וכשנתאחדים יהודה ויוסף לאחד בחיבור אמיתי, אזי היא בחי' שושנה בין החוחים, שושנה בגי' אסתר בסוד רחל שירדת לבי"ע, וכשהיא מקבלת הארת הבינה שהוא אור של יהודה שמקשר אותה לי"ג המדות, ואז מקבלת השכינה הק' משרשה עד רדל"א. ועי"ז אדרבה, לא רק שנתייחדים זו"ן, אלא נעשה בחי' מלכות עמרת בעלה, כי מצדו נפסקין המוחין בסוד מפתחא דכליל שית, והיא מקבלת הארתה מלמעלה. בסוד חנוכה חנ"ה כ"ו, ואז מקבלת מפנימיות או"א, בסוד 'ועלה האיש ההוא', וע"י חיבור זו"ן מקבל גם ז"א משורש העליון, מש"ע נהורין.

וזהו דעה חכמה לנפשך, שעיקר עבודת השם הוא שהאדם ממשיך מוחין לז"א שהוא בחי' התוה"ק, שבחנוכה צריך לייחד יחוד ע"ב קס"א, והוא על ידי הניגון של יהודה שמוסר נפשו בכל מצב ובכל מדרגה, כי יהודה הוא בדרגת הו"ק במקום שאין מוחין, בחי' וירד יהודה מאחיו, ועכ"ז הוא

שמקבלת האור בהתחדשות. והיא דבוקה ברדל"א, ועי"ז 'נצור מצות קדשך', מצות נר חנוכה מאיר בבי"ע לכל הנשמות החלושות, בסוד אבר מן החי לתקן השחימה, כי כל אחד עוברת עליו בחי' נשמות החלושות וצריך התחזקות גדול לעבודת ה', וזהו תיקון של יוסף הצדיק שיורד להעלות אותנו מכל נפילה.

וכשמתייחדים שני הניגונים, מסירות נפש ויהודים עליונים, בזה זוכה ל'שמור שבת קדשך', הוא אור הצדיק האמת שמתקן להודות ולהלל תמיד להשי"ת, שזהו הניגון האמיתי, עד ביאת גוא"צ ברחמים בב"א.

כשמקבל על עצמו לחבר הכל כאחד. כמו יהודה שלא נתפעל מההסתרות שהשכינה מתלבשת בכמה לבושים, ואעפ"כ מוסר נפשו ומייחד יהודי אלקות, להשתעשע באור אלקי. ע"י זה נעשים שני הניגונים של הצדיק, ניגון אחד בבחי' מסירות נפש לתורה ועבודת ה', וניגון השני, דביקות ויחוד העליון. וכשנתאחדים לניגון אחד, אזי נמשך 'דעה חכמה לנפשך', שהז"א מקשר הארת הבינה למלכות, 'והיא כתר לראשך', שהיא מקבלת אור הכתר. כי ז"א מאבד המוחין כשעולים יחוד ע"ב קס"א, בסוד מפתחא דכליל שית, ואז נעלמת התחדשות המוחין. אבל השכינה הק' כן מקבלת כשעולים אלקנה וחנה, בסוד 'ועלה האיש ההוא',

